

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Quod mathematicæ disciplinæ nihil co[n]ferant ad pietate[m] Cap. iij

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

etiam de his q̄ oculis cernuntur, nihil esse confirmandum multi opi-
nati sunt. Et in libro de Responſis, ip̄o Apollinis oraculo in testimo-
nium citato seductos fuisse Græcos, & ab Aegyptijs, Chaldaeis, &
Hebraeis ueritatem, ut in superioribus diximus, conspectam affir-
mat. Videmur ne igitur accusandi nos qui seductas gentes contem-
psimus, & hebraicæ scripturæ toto animo adheſimus. Cur em̄ oportet
nos philosophos audire, ac magni quicquam ab illis uelle disce-
re, si cōiecturis utuntur, & uarijs rationibus atq; diuersis, in summā
omnium dubitationem adducant: quod ut re ipsa uideas ip̄sorū phi-
losophorum de principijs, de dijs, de uniuersi constitutione uarias,
immo uero contrarias sententias exponem.

Quod mathematicæ disciplinæ nihil conferant ad pie-
tatem. CAP VT III.

Si prius ostendero nihil Astrologiam, Arithmeticam, Geome-
triam, Musicamque (ipsi mathematicas disciplinasq; uocant)
quæq; non ipsi inuenerunt, sed a Barbaris acceperunt, ad in-
ueniendam, ut ipsi putant, ueritatem conferre. Nam si discipli-
narum inquit cognitio animum non formauerit, nullus recte philo-
sophari, nec deum cognoscere potest. Ita quasi deus ip̄e numeriste-
neatur, nos qui eas disciplinas nō admiramur, pecudes esse arbitran-
tur, nec magni aliquid posse nos intelligere cōtendunt. Res autem
ipsa ostendit multos apud Græcos fuisse, innumerabiles apud Bar-
baros, qui quamuis has disciplinas optime tenuerint: nec deum ta-
men, nec recte uiuendi normam cognouerunt. E cōtra multos sine
illis pie simul atq; sanctissime uixisse. Itaq; Socratem, quem merito
omnes admirantur, nō magni has disciplinas fecisse; Xenophon in
libro de dictis Socraticis scribit. Docebat inquit quātum oporteat
singularum rerum atque artium habere peritiā. Nam tantū Geo-
metriæ studēdum consulebat, quantum sufficeret ad mensurationē
agrorum ac distributionem, quod adeo facile dicebat esse, ut si quis
diligenter animaduertat quam primum quantitatem agri cognoue-
rit, mensurationem ignorare non possit. Reprobat q̄o tantam eius
rei curam ac studium, ut difficili figurarū cognitioni inuigilare ue-
lis. Nullam enim utilitatem in illa speculatione uidere se asserbat.

nes

nec erat Geometriæ imperitus, sed a multis atque utilissimis studijs etiam hominis uitam ad alienarum consyderationum studia deducere nō oportere putabat. Similiter Astronomiam quoque discendam consulebat, ut dies ac noctes, horas, & menses, & annos rectius percipiamus. Quæ res ad iter agendum, & nauigationes atque custodias, multaq; alia in nocte, aut in mense, aut in anno peraguntur, perutilis est. Eousq; autem Astronomiam discere, quosq; planetarum motus, & distantias eorum a terra comprehendas uehementer improbat. Nullam enim utilitatem etiam in hac re uidere dicebat, nec erat expers omnium istorum. Sed cum longa tempora spacia desyderant non conferre arbitrabatur utiliora relinquere, & in his uitam contere. Omnino autem non esse curadum homini dicebat, ut per caelestia corpora futurorum quæ in potestate diuina sunt, cognitionem perquirat. Nec enim posse homines illa cognoscere, nec dijs gratum esse, si quæ illi occultarunt, ea tu diligenter inquiras, posteq; facile ira deorum in insaniam Anaxagoræ cadere, qui cum caelestium scientiã profiteretur, in id amentia incidit, ut Solem ignem penitus putaret, nec prospicere poterat facile nos ad ignem oculos erigere cum Solem respicere nequeamus, nec corpora hominum acriora fieri ab igne quemadmodum a Sole, nec cernebat omnia, quæ a terra germinantur, absq; solaribus radijs atque calore caelesti crescere non posse, quæ omnia igneo calore languescunt ac pereunt. Logicam quoque discendam ita consulebat, ut magnum eius studium multamque operam improbatet. Hæc Socrates apud Xenophontem. Ipse autem Xenophon in quadam ad Aeschinem epistola, hæc de Platone ac de his qui naturalem scientiam profitebantur scribit. Omnibus inquit patet, diuinas res cognitione humana comprehendere nō posse, quare sufficit pie ipsos deos & ex animo colere, quales autem sunt nec inuenire nobis possibile est, nec fas est quærere, nec enim seruis cōducit, nec eis laudabile dixerim, si dominorum suorum consilia nisi quantum ad ministerium suum pertinet, scrutari uoluerint. Quando enim o Aeschine Socratem quispiam audiuit de caelestibus aliqd corporibus dicere, aut ad subtiles linearum speculationes pdiscendas exhortari, Musicã em̄ ipsum scimus auribus solum/

I ij modo per/

*Solem ignem
Anaxagoræ*

*Xenopho de
Aeschine*

modo percipisse, quotidie autem de fortitudine, de iustitia, de alijs uirtutibus differebat. Hæc namq; bona hominum appellare solebat. Cætera uero aut percipi ab hominibus nō posse, aut non longe a fabulis distare, Sophistarumq; ludis similia esse, hæc ille & ceteris cōfulebat, & ipse primus faciebat. Si ergo quibus Socrates nō placuit, aut taceant, aut ad id quod æquum est redeant: Socrati enim uiuo sapientiam deus soli attestatus est. Qui uero eum interfecerunt, poenitentia stimulos effugere non potuerunt, isti autem bona Aegypti & prodigiosam Pythagoræ sapientiam adamarunt, & solida Socratis tenuitate contempta, tyrannidem coluerunt, & tenuissimam uitam dapibus siculis commutare non erubuerunt. His uerbis Xenophon Platonem occultius pugnabat. Socrates uero apud ipsum Platonem in libro de republica gymnastica, musica, & astronomia ita loquitur, ut etiam Plato non multum istis, attribuire uideatur.

Opiniones priscorum periarchon, idest de principibus.

CAP. VI. V.

Verum ut facilius merito contemptam esse a nobis hæc inanem Græcorum philosophiam cognoscas, non grauabimur altius uarias atq; diuersas, immo uero inter se cōtrarias philosophorum opiniones repetere. Assumam autem ea a libro Plutarchi, quæ de dogmatibus philosophorum inscriptis. Thales inquit Milesius de septem sapientibus unus principium rerum aquam putauit. Is primus philosophari dicitur in cœpisse, & ab eo ionicam philosophiam esse appellatam. Dicitur autem iunior in Aegypto fuisse, & in Miletum senior rediisse. Inductus autem fuit, ut ex aqua uniuersa primo esse diceret, & in aquam demum resoluisset, quia sperma omnium animalium origo humida substantia est. Vnde uerisimile putauit hoc modo ex humido cuncta oriri. Deinde quia herbe ac plantæ uniuersæ humido aluntur, & fructus ferunt, eius autem penuria languescunt ac decidunt. Tertio, quia ignis Stellarum atque Solis & ipse mundus aqueis uaporibus alitur. quam opinionem Homerus quoque approbare uidetur cum dicat. Oceanum qui omnium fuit origo. Anaximander autem Milesius principium rerum infinitum esse asserbat, & ex hoc omnia primum oriri, & in hoc tandem deuenire, idcirco infinitos oriri mundos atque rursus

corrumpi.